

Skaraborg flygflottilj F 7

7 november 2024

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Föreliggande rapport utgör en dialog med er. Ni har möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll, korrigera eventuella felaktigheter och upplysa Pliktrådet om sakförhållanden som ni anser saknas. Eventuella synpunkter ska vara fabian.nilsson@pliktradet.se tillhanda senast 10 januari 2025. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Fabian Nilsson

William Stojje

Innehållsförteckning

Skaraborg flygflottilj F 7	1
Plikträdet	1
Rapporten	1
Information om förbandet	2
Sammanfattning av rapporten	2
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	3
Försvarshälsan	3
Fysisk belastning.....	3
Psykisk hälsa.....	4
Avbruten utbildning.....	4
Juridiska rättigheter och skyldigheter.....	4
Attityder & jargong.....	4
Materiel & personlig utrustning.....	5
Information & mönstring	5
Medinflytande	5
Meningsfull utbildning	5
Meningsfull fritid.....	5
Resor	6
Soldathem.....	6
Övrigt	6
Avslutning	6

Information om förbandet

Skaraborgs flygflottilj ligger i Såtenäs. Vid förbandet utbildas totalt ungefär 180 värnpliktiga. Man har för året ändras upplägget till två utbildningskompanier. Inryck var delat i två delar beroende på befattning.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket som har kommunicerats till F 7. Plikträdet föreslår att förbandet:

- Tillser att de värnpliktiga får ut skyddsutrustning vid vapenvård i fält och att handskar tilldelas i samband med isolerad mat.
- Slutar med otillåtna frihetsinskränkningar för de värnpliktiga efter slutförd tjänst och utbildar de värnpliktiga i deras rättigheter och skyldigheter.
- Informerar de värnpliktiga om situationer som berör dem likt materiel, central befattningsutbildning eller befattning för att minska missförstånd eller ryktesspridning.
- Ser över jargongen mellan logistikpluton och ledningsplutonen och förtydligar för berörda delar, värnpliktiga som befäl.

- Aktivt jobbar med att kommunikationen mellan befälsslag förbättras för att värnpliktiga inte ska få olika direktiv i utbildningar.

Arbetsmiljö & säkerhet

De värnpliktiga uttryckte att det har skett incidenter kopplat till säkerhet. En överslafsäng gick sönder och en värnpliktig föll genom och slog sig. Vid skjutpass har en värnpliktig fått bullertrauma, detta var på grund av eget fel från den värnpliktiga och de uttryckte att situationen sköttes väldigt bra av befäl. Under en handgranatövning hade man genomfört utan något kroppsskydd vilket upplevdes fel och osäkert från de värnpliktigas sida.

Flygmekaniker uttryckte att de var väldigt nöjda med säkerheten under deras utbildning.

Plikträdet fick även till sig att man inte har korrekt skyddsutrustning vid vapenvård i fält, där använder man vanliga arbetshandskar på liggunderlag man senare kommer att sova på. Arbetshandskarna som användes var även trasiga hos många värnpliktiga och många valde att inte använda några handskar alls. Brist på handskar förekommer även vid utspisning av isolerad mat i fält vilket är en hygienisk risk.

Ventilationen i byggnad 22 och 24 upplevdes dålig och även ventilationen i de båda vapenvårdlokalerna var bristande. Detta påverkar även vapenvård som genomförs. Vid vapenvård använder man motoroverallen, samma overall användes vid fysisk träning, vilket upplevdes som dåligt från de värnpliktiga då man har CLP på ärmarna och torkar sig när man blir svettig. CLP är ett rengörande och smörjande medel för vapenvård som är hälsoskadligt och ska hanteras ytterst varsamt. Byggnad 24 saknade även varmvatten.

Vid inryck saknades det tillgång till mensartiklar i flera vecka för kvinnorna att använda.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Både värnpliktiga och befäl uttryckte ett missnöje med åtgärder från Fortifikationsverket. Det tar väldigt lång tid innan åtgärder sker. Det finns en platsbrist på flottiljen, befälen sitter trångt, man vill ha fler skjutbanor samt en plats för fordonsutbildning

Från de värnpliktiga ansåg man att vissteutrymmena var fräscha och var överlag nöjda.

Försvvarshälsan

Försvvarshälsan har en enkät som genomförs vid inryck, julleddighet och vid muck som fungerar väldigt bra och ger en bra bild av det fysiska och psykiska värdet på soldaterna. Ifall man uppmärksammar något på enkäten följer man även upp det med den värnpliktige personligt. Från Försvvarshälsan är det störst besvär med fötter Det är fler värnpliktiga som uppsöker vård för nageltrång än normalt, vilket kan bero på attackkänga 5.11. Man har fått till sig mindre antal besvär med benhinnor.

Försvvarshälsan har ett bra samarbete med befälen och jobbar aktivt med proaktivt arbete. Systemet för sjukmönstring fungerar bra. Vid anpassning av tjänst har befälen en bra förståelse och följer de rekommendationer som ges. Dock kan man se att belastningstrappan inte alltid följs men man är medveten från befäls sida och försöker aktivt jobba med det.

Det fanns en stor andel värnpliktiga med inryckstress och tapp i motivering. Det är oundvikligt och Plikträdet uppfattade att Försvvarshälsan jobbar mycket med denna punkt. Försvvarshälsan håller en föreläsning i stress vid inryck ihop med värnpliktskonsulenten.

Fysisk belastning

De värnpliktiga hade inga synpunkter på den belastnings som genomförts. Många av de fysiska skadorna härstammar troligtvis från materiel som används och inte av den belastning som läggs på de värnpliktiga enligt Försvvarshälsan.

Kvinnorna hade inte fått ut kroppsskydd 23D av belastningsskäl. Dock saknade de värnpliktiga informationen om anledningen till varför. De värnpliktiga bör tilldelas kroppsskydd 23D när rätt belastningsnivå är uppnådd.

Psykisk hälsa

Det var många som vid inryck påverkades psykiskt. Plikträdet har ingen uppfattning om orsak, men Försvarshälsan noterade de höga nivåerna och tar med sig inför nästkommande inrycks perioden.

Förbundet ligger väldigt avskilt vilket skapar en extra påfrestning för de värnpliktiga. De värnpliktiga tycker att flottiljen gör ett bra arbete med att förse dem med aktiviteter som kan bedrivas under ledig tid såsom paddel, tennis och annat. Förbundets initiativ i de värnpliktigas fritid beskrevs som en av de bästa sakerna med förbundet.

Avbruten utbildning

Flottiljen hade haft 5 avbrott vid Plikträdet besök.

Juridiska rättigheter och skyldigheter

De värnpliktiga saknar kunskap om sina rättigheter och skyldigheter. De hade en utbildning vid inryck men den informationen har glömts och bör repeteras. Det tidiga inrycket fick inte lämna garnisonen på 6 veckor. Även det senare inrycket hade en lång period utan att de fick lämna. Vid Plikträdet besök var det fortfarande oklart när de värnpliktiga fick lämna och sågs från de värnpliktigas sida som ett kasernförbud. Vid olika tillfällen hade man frågat om man fick lämna och fått ett nej, trots att man var ledig. Att tilldela ett så kallat kasernförbud är ett förbjudit enligt en förordning och se som allvarligt från Plikträdet. Flottiljen har blivit kommunicerade denna information och ska direkt ta tag i det.

Attityder & jargong

Jargongen mellan värnpliktiga är för den större delen bra, det har varit enstaka incidenter men som ansågs hanterats bra. Dock finns det en jargong som inte uppskattas mellan två olika plutoner. De har haft flertalet situationer av destruktiv jargong mellan varandra, det upplevs även eldas på från befälens sida. Vid en av situationerna som skett upplevs en av plutonerna orättvist behandlade då de inte får veta anledningen eller fått förklara sin sida av händelsen. Det hela resulterar i att de fick ståda den andra plutonens städområden vilket de inte förstod varför eftersom de inte fick det förklarat. Den andra plutonen upplevde att de heller inte förstod men fick förklarat av befälens på ett bra sätt.

Överlag är de värnpliktiga nöjda med sina befäl. De har en bra kollegial inställning och professionellt förhållningssätt. Befälens kan agera seriösa när verksamheten kräver det, men har också en mer civil sida. Befälens kan agera som stöd och värna om de värnpliktigas hälsa.

De värnpliktiga upplevde att kommunikationen mellan befäl måste förbättras. Det var flera gånger som man fått olika direktiv på utbildningar, ett av de mer allvarliga exempel är under vapenhantering där man blev lärd en sak av ett befäl, gjorde det med ett annat befäl och fick då en utskällning för genomförandet. De värnpliktiga fick ofta reda på information genom varandra istället för genom deras respektive befäl om vart man ska vara, tider och utrustning man ska ha med sig. Detta skapar ett väldigt stort stresspåslag för de värnpliktiga, en ovisshet i utbildning är inget som ska ske vid tjänst på kasern. Från befälens uttrycker de att befälsbrist och den omstrukturerings som gjort kan vara en anledning till detta, men ska i framtiden jobba på att förbättras.

Personbrist uttrycktes även från de värnpliktiga i form av inställda utbildningar eller väldigt fåtal genomförande under verksamhet.

Materiel & personlig utrustning

Flottiljen har ett problem med materiel, men det är ett bättre läge än förra året. Man använder attackkänga 5.11 vilket inte upplevs fungera enligt de värnpliktiga. Marschkänga 90B tycker de värnpliktiga är för smal och brister i dess kvalitet under verksamheten. Samtliga värnpliktiga använder sig av regnställ 90. Ungefär hälften av värnpliktiga använder sig av stridssäck 2000, trots det att ryggsäck 12 finns tillgänglig att ge ut. Anledningen är för att stridssäck 2000 ska slutförbrukas. När en värnpliktig kommer in med en trasig stridssäck får de ut ryggsäck 12 istället. Plikträdet förespråkar att direkt dela ut ryggsäck 12 till alla värnpliktiga på grund av skaderisken av att använda stridssäck 2000.

Markmekaniker hade inte stålhetta och befäl menar på att det skapar svårigheter i den utbildning som de ska genomföra. Det fungerar, men de värnpliktiga ska egentligen ha stålhettan för sin tjänst.

Förrådet uttryckte att det finns en stor fordonsbrist och att torrluft inte finns i tillräcklig utsträckning. Man börjar även få slut på plats på förrådet till materielen som flottiljen får in.

Information & mönstring

Medparten av de värnpliktiga är nöjda med den information man fått kring sin befattning. Men fältröjning hade fått att deras utbildning ska vara 7 månader och att de skulle få körkort genom utbildning vilket inte stämde. De fick även väldigt lite annan information om vad deras befattning skulle innebära och vid Plikträdet besök saknades fortfarande den kunskapen. Stabssoldater blev gruppchefer och fick veta detta samma dag som gruppchefskolan skulle börja. Dessa soldater var generellt nöjda med detta men avsaknaden i information skapade missnöje. Det fanns även soldater som hade fått fel datum för inryck.

Det rådde en stor oklarhet ifall värnpliktiga skulle iväg på CBU, centrala befattningsutbildningar. Men efter dialog med kompanichefer var detta inte fallet. Plikträdet förmedla att tilldela denna information så att inga förväntningar blev förstörda eller skapade extra stress för de värnpliktiga.

Medinflytande

De värnpliktiga förmedla vid besöket att de ofta måste lyfta saker genom plutonen timme flera gånger, känslan beskrev som "de skriver ner det på pappret, och slänger det på vägen ut". En av plutonerna hade även fått frågan om de kunde ha plutonens timme samtidigt som de städade vilket inte uppskattades från de värnpliktiga. Övriga nämnder som genomförs hade de värnpliktiga inga synpunkter på.

NVK forumet fungerar mycket bra. De värnpliktiga hade haft 2 möten vid Plikträdet besök som båda var förlagda på tjänstetid. De som lyfts upplevs tas på stort allvar och de värnpliktiga får ofta bra återkoppling med förändringar som har skett. Alla av de förtroendevalda som Plikträdet träffa visste vem som var ansvarig för nätverket.

Meningsfull utbildning

De värnpliktiga är nöjda med den utbildning de får. Men belyste att personalbrist och informationsdelgivning om befattning har en negativ påverkan.

Meningsfull fritid

Platsen som flottiljen är förlagd på har en stor påverkan på den fritid som de värnpliktiga får. Men flottiljen erbjuder bra möjligheter på plats för fritidsaktiviteter.

De värnpliktiga uttryckte att det finns en bristfällig schemadelgivning. På ett av kompanierna fungera bra i Plikträdet uppfattning, men andra kompaniet har problem. De får ibland inte ut

schema, alternativt ett som ofta inte stämmer. Från de värnpliktiga tros detta komma från en personbrist och överbelastning.

Resor

Flottiljen erbjuder bussar som tar de värnpliktiga till Grästorp. Dock finns det inte bra resmöjligheter från Grästorp vilket ofta skapar problem. De värnpliktiga uttryckte att de hellre skulle önska att bussarna tar dem till Trollhättan för att underlätta resvägarna.

De värnpliktiga uttryckte att de ofta hade svårt att få kontakt med adjutanten och skulle önska expeditionstider för att underlätta. De värnpliktiga uttryckte att det ibland fanns problematik med att få ersättning i tid och med expeditionstider hade det blivit lättare för de värnpliktiga att få hjälp med sina ersättningar.

Soldathem

På grund av flottiljens plats blir aktiviteter utanför flottiljen svårt, soldathemmet är därför väldigt uppskattat och används flitigt. Soldathemmet är väldigt litet vilket gör det svårt när flera plutoner är lediga att närvara.

Övrigt

Flottiljen har gjort övervåningen i matsalen till ett extra utrymme att spendera fritid på, utrustad med bra utrymmen, tv, brädspel och andra aktiviteter är det uppskattat. Det bidrar även till en meningsfull fritid för fler värnpliktiga då soldathemmet inte har kapacitet för större antal värnpliktiga.

Avslutning

Avslutningsvis vill Plikträdet tacka för ett välplanerat besök med bra dialog och öppenhet. Vi ser fram emot att besöka Skaraborgs flygflottilj vid nästa tillfälle.

Fabian Nilsson

Vice ordförande

070-848 65 91

fabian.nilsson@pliktradet.se